

POVELJA O OSNOVNIM NAČELIMA EUROPSKE ODVJETNIČKE / ADVOKATSKE PROFESIJE

I KODEKS PONAŠANJA EUROPSKIH ODVJETNIKA / ADVOKATA

Osnovni cilj Europskog savjeta advokatskih komora i udruženja advokata / odvjetnika je predstavljanje svojih komora-članica i advokatskih / odvjetničkih udruženja bilo da su to punopravni članovi (članovi iz Europske Unije, Europskog ekonomskog područja i Švicarske konfederacije), ili članovi-suradnici ili članovi promatrači, u svim pitanjima od zajedničkog interesa vezano za obavljanje odvjetničke djelatnosti, razvitak prava i prakse koja se odnosi na vladavinu prava i pravnog sustava kao i značajan razvoj samog prava na europskom i međunarodnom nivou. (Član III 1 a Statuta Europskog savjeta advokatskih komora i udruženja advokata (CCBE))

S tim u vezi, Europski savjet advokatskih komora i udruženja advokata je službeni zastupnik advokatskih komora i udruženja advokata koje sačinjava više od 700.000 europskih advokata.

Europski savjet odvjetničkih komora i udruženja odvjetnika je usvojio 2 temeljna teksta, koja su uključena u ovu brošuru i koja se istodobno i dopunjuju i razlikuju.

Najnoviji tekst je Povelja o osnovnim načelima europske odvjetničke profesije koji je usvojen na plenarnoj sjednici u Bruxellesu 24. novembra 2006. Povelja nije kodeks. Svrha povelje je njegova primjena u cijeloj Europi, dosežući i izvan granica država-članica, članova-suradnika i članova-promatrača Europskog savjeta advokatskih komora i udruženja advokata. Povelja sadrži i listu sačinjenu od 10 osnovnih načela, zajedničkih i nacionalnim i međunarodnim zakonima koji uređuju advokatsku profesiju.

Svrha povelje je da pomogne odvjetničkim komorama koje se bore da utemelje svoju neovisnost; i da poveća svijest odvjetnika o važnosti uloge odvjetnika u društvu; usmjerena je na same odvjetnike ali i na one koji donose presude kao i na javnost općenito.

Kodeks ponašanja europskih odvjetnika / advokata je usvojen 28 Oktobra 1988. Izmijenjen je i dopunjen 3 puta; zadnja izmjena je izvršena na plenarnoj sjednici u Oportu 19. maja 2006. To je obavezan tekst za sve države-članice: svi advokati, članovi advokatskih komora ovih zemalja (bilo da su punopravni članovi, članovi-suradnici ili članovi promatrači Europskog savjeta odvjetničkih komora i udruženja odvjetnika) moraju postupati u skladu sa Kodeksom u svojim međunarodnim aktivnostima pri Europskoj uniji, Europskom ekonomskom području i Švicarskoj konfederaciji kao i u državama suradnicima i promatračima.

Ova 2 teksta uključuju komentar na prvi i memorandum s pojašnjenjima za drugi tekst.

Nepotrebno je naglasiti važnost pravila ova 2 dokumenta, koja predstavljaju osnovu i temelj Europske advokatske djelatnosti, i koji doprinose stvaranju lika advokata i europske advokatske komore.

„ U društvu zasnovanom na poštivanju zakona, advokat ima posebnu ulogu. Dužnosti advokata ne počinju niti završavaju sa odanim izvršenjem onoga što mu je naloženo da uradi u skladu sa zakonom. Odvjetnik mora služiti interesima pravde kao i onima čija su mu prava i slobode povjereni da ih on ili ona dokazuje i brani, te dužnost odvjetnika nije samo da zastupa svoju stranku nego da joj bude i savjetnik. Poštovanje advokatske djelatnosti je temeljni uvjet za vladavinu prava i demokraciju u društvu.“

Kodeks ponašanja europskih advokata Europskog savjeta advokatska komora i udruženja advokata, čl.1.1.

Postoje osnovna načela koja su zajednička odvjetničkoj profesiji u čitavoj Europi, premda su u pojedinim pravnim sustavima formulirana na neznatno drugačiji način. Osnovna načela osnova su različitih nacionalnih i međunarodnih kodeksa koji uređuju profesionalno ponašanje odvjetnika. Europski odvjetnici se obvezuju poštivati ta načela koja su nužna za ispravno funkcioniranje pravnog sustava, dostupnost pravde i prava na pravični postupak, u skladu sa Europskom konvencijom o ljudskim pravima. Odvjetničke komore i udruženja odvjetnika, sudovi, zakonodavci, vlade i međunarodne organizacije moraju se pridržavati i štiti osnovna načela koja su od javnog interesa.

Osnovna načela su u prvom redu sljedeća:

- nezavisnost advokata i sloboda advokata da postupi u predmetu svoje stranke
- pravo i dužnost advokata da čuva povjerljive pojedinosti njegove stranke i da poštuje načelo čuvanja profesionalne (odvjetničke) tajne
- izbjegavanje sukoba interesa, između stranaka i između stranke i advokata
- dostojanstvo i čast odvjetničke profesije, integritet i ugled svakog odvjetnika
- lojalnost prema stranci
- pošten odnos prema stranci u pogledu honorara
- stručnost odvjetnika
- poštivanje kolega odvjetnika
- poštivanje vladavine prava i njegovu pravičnu primjenu
- samo-uređivanje advokatske / odvjetničke profesije
- 25. novembra 2006 godine Europski savjet odvjetničkih komora i udruženja odvjetnika je usvojio „Povelju osnovnih načela europske odvjetničke profesije“. Povelja sadrži listu od 10 načela koja su zajednička odvjetničkoj profesiji u čitavoj Europi. Poštivanje ovih načela je osnova za stjecanje prava na obranu, što je temelj ostalih temeljnih prava u demokraciji.
- Osnovna načela predstavljaju temelj svih nacionalnih i međunarodnih zakona koji određuju ponašanje europskih odvjetnika.
- Povelja uzima u obzir sljedeće:
 - nacionalne profesionalne zakone europskih država, uključujući i zakone država koje nisu članice Europskog savjeta odvjetničkih komora i udruženja odvjetnika, a koje također dijele ova zajednička načela europske odvjetničke profesije
 - Kodeks ponašanja europskih odvjetnika Europskog savjeta advokatskih komora i udruženja advokata
 - Načela Opće primjene u Kodeksu ponašanja Međunarodne unije odvjetnika
 - Preporuka Rec (2000) 21 od 25 oktobra 2000 Ministara Vijeća Europe državama članicama o slobodi vršenja advokatske djelatnosti
 - Osnovna načela o zvanju odvjetnika, usvojena na Osmom kongresu Ujedinjenih nacija o Sprječavanju kriminala i postupanje sa prijestupnicima, Havana (Cuba), 27 avgust do 7. septembra 1990.g.
 - Pravnu praksu Europskog suda za ljudska prava i Europskog suda , posebno presuda od 19. februara 2002 g. Europskog suda u predmetu Wouters protiv Algemene Raad van de

Nederlandse Orde van Advocaten (C-309/99)

- Opća Deklaracija o ljudskim pravima, Opća konvencija o ljudskim pravima, i Povelja europske unije o temeljnim pravima
- Rezolucija Europskog parlamenta o odvjetničkoj profesiji i općem interesu za funkcioniranje pravnog sustava, 23 Mart 2006
- Povelja je napravljena kao dokument koji se koristi u cijeloj Europi, dosežući i izvan granica država-članica, država-suradnica i država-promatrača Europskog savjeta odvjetničkih komora i udruženja odvjetnika. Postoji nada da će Povelja pomoći komorama koje se bore za utemeljenje svoje neovisnosti u europskim demokratskim državama u nastajanju
- Nadamo se da će povelja povećati razumijevanje među odvjetnicima, donositeljima presuda te javnosti koja je važna za ulogu odvjetnika u društvu, i poboljšati način na koji načela uređuju zvanje odvjetnika
- Uloga odvjetnika, bilo da je angažiran od strane pojedinca, korporacije ili države je da bude pouzdan savjetnik i zastupnik svoje stranke, kao profesionalac poštovan od treće strane i nezaobilazni sudionik u ispravnom funkcioniranju pravnog sustava. Utjelovljujući ove elemente, odvjetnik koji odano zastupa interese svoje stranke i štiti njegova ili njena prava također obavlja funkcije odvjetnika društva – da preduhitri i spriječi konflikte, osigura da se sukobi rješavaju u skladu sa priznatim načelima građanskog, javnog i kaznenog prava, uz dužna prava i interese produljuje razvoj prava, te brani slobodu, pravdu i pravni sustav
- Europski savjet odvjetničkih komora i udruženja advokata se nada da će suci, zakonodavci, vlade i međunarodne organizacije, zajedno sa odvjetničkim komorama, nastojati podržati načela ove Povelje
- Povelja započinje sa odlomkom uvoda iz Kodeksa ponašanja europskih odvjetnika, uključujući i navod da „ Poštivanje odvjetničke profesionalne funkcije u društvu osnovni uvjet za vladavinu prava i demokraciju u društvu“. Vladavina prava je strogo povezana sa demokracijom, što je i uvriježeno mišljenje u Europi
- U uvodnom stavu Povelje se tvrdi da su načela Povelje neophodna za ispravno funkcioniranje pravnog sustava, pristupu pravdi i pravičnom postupku, u skladu sa Europskom konvencijom o ljudskim pravima. Odvjetnici i njihove komore će biti u prvom planu u kampanji za ova prava u novim demokratskim državama u Europi ili u već utemeljenim demokratskim državama gdje su ova prava narušena.

Načelo (a) – neovisnost advokata i sloboda advokata da postupa u predmetu svoje stranke

Odvjetnik mora biti slobodan – politički, ekonomski i intelektualno – u svojim aktivnostima vezano za savjetovanje i zastupanje svoje stranke. Znači da odvjetnik mora biti neovisan o državi i drugim utjecajnim interesima, i ne smije dozvoliti da njegova ili njena neovisnost bude ugrožena neprikladnim pritiskom poslovnih suradnika. Odvjetnik mora biti nezavisan od njegove ili njene stranke ako uživa povjerenje treće strane i suda. Uistinu, bez ove nezavisnosti od stranke ne može se garantirati kvaliteta odvjetničkog rada. Članstvo odvjetnika u slobodnoj profesiji i autoritet koji proizlazi iz tog članstva pomaže održavanju nezavisnosti, i advokatske komore moraju imati značajnu ulogu u garantiranju advokatske nezavisnosti. Samostalnost profesije je važan faktor u podupiranju neovisnosti samog odvjetnika. Primjetno je da su odvjetnici iz 'neslobodnih' društava spriječeni u vođenju parnica svojih stranaka, te da im prijeti zatvor ili smrt ukoliko isto pokušaju.

Načelo (b) – pravo i dužnost odvjetnika da čuva povjerljive pojedinosti njegove stranke i da poštuje načelo čuvanja profesionalne (odvjetničke) tajne

Bit odvjetničke djelatnosti je da stranka odvjetniku povjerava stvari koje ne bi povjerila drugim osobama – najintimnije osobne detalje ili najvažnije trgovačke tajne – odvjetnik prima i druge informacije na bazi povjerenja. Bez sigurnosti u povjerljivost ne može biti ni povjerenja. Povelja naglašava dvojnost ovog načela – čuvanje povjerljivosti nije samo odvjetnička dužnost nego i temeljno ljudsko pravo njegove stranke. Pravila „povlastice odvjetničke profesije“ zabranjuju komunikaciju između odvjetnika i stranke a koja bi se mogla koristiti protiv stranke. U nekim pravosudnim sistemima pravo na povjerljivost se odnosi samo na stranku, dok u drugim pravosudnim sistemima „profesionalna tajna“ znači da odvjetnik čuva tajnu njegove ili njene stranke od odvjetnika suprotne strane, na bazi povjerenja. Načelo (b) obuhvaća sve ove povezane pojmove – povlastica odvjetničke profesije, povjerljivost i profesionalna tajna. Dužnost odvjetnika prema stranci ne prestaje ni nakon što je odvjetnik prestane zastupati.

Načelo (c) - izbjegavanje sukoba interesa, između stranaka i između stranke i odvjetnika / advokata

Za pravilno obavljanje odvjetničke djelatnosti, odvjetnik ili odvjetnica mora izbjegavati sukobe interesa. Tako odvjetnik ne smije zastupati 2 stranke u istom predmetu ako tu postoji sukob, ili rizik od sukoba između interesa ovih stranaka. Isto tako odvjetnik mora odustati od zastupanja nove stranke ukoliko o njemu posjeduje povjerljivu informaciju dobivenu od sadašnje ili bivše stranke. Odvjetnik ne smije prihvatiti zastupanje stranke ako postoji sukob interesa između stranke i odvjetnika. Ukoliko se sukob interesa dogodi u tijeku zastupanja stranke, odvjetnik mora odustati od daljeg zastupanja. Vidljivo je da je ovo načelo strogo povezano sa načelom (b) povjerljivost, (a) nezavisnost i (e) odanost.

Načelo (d) dostojanstvo i čast odvjetničke profesije, integritet i ugled svakog odvjetnika

Da bi stekao povjerenje stranaka, treće strane, sudova i države, odvjetnik mora pokazati da je vrijedan tog povjerenja. To se postiže članstvom u časnu profesiju; zaključak je da odvjetnik ne smije učiniti ništa što bi moglo narušiti njegovu ili njenu reputaciju ili reputaciju same profesije kao i povjerenje javnosti u profesiju. To ne znači da odvjetnik mora biti savršena osoba, ali znači da odvjetnik ili odvjetnica ne smije sudjelovati u nečasnim radnjama, bilo u svojoj praksi ili drugim poslovnim aktivnostima ili čak u privatnom životu a koje mogu obešćastiti profesiju. Nečasno postupanje može dovesti do sankcija i to do isključenja iz profesije u najozbiljnijim slučajevima.

Načelo (e) – lojalnost prema stranci

Lojalnost prema stranci je bit odvjetničkog zvanja. Stranka mora imati povjerenja u odvjetnika kao savjetnika i zastupnika. Da bi bio lojalan prema stranci, odvjetnik mora biti nezavisan (vidi načelo (a)), mora izbjegavati sukobe interesa (vidi načelo (c)) i mora čuvati povjerenje stranke (vidi načelo (b)). Neki od najdelikatnijih problema profesionalnog ponašanja odvjetnika nastaju u interakciji između načela lojalnosti prema stranci i načela koja su doznačena u širim dužnostima odvjetnika – načelo (d) (dostojanstvo i čast), načelo (h) (poštovanje kolega odvjetnika) i osobito načelo (i) (poštivanje vladavine prava i njegovu pravičnu primjenu). Postupajući u skladu sa navedenim odvjetnik mora stranci jasno dati do znanja da ona ne smije ugroziti njegove/njene dužnosti prema sudu i pravnom sustavu, iznoseći u njeno ime nečastan predmet.

Načelo (f) - pošten odnos prema stranci u pogledu honorara

Stranka mora u potpunosti biti informirana o odvjetničkom honoraru, koji mora biti pravedan i razuman, te mora biti u skladu sa zakonom i profesionalnim pravilima. Iako profesionalni propisi (i načelo (c) ove Povelje) naglašavaju značaj izbjegavanja sukoba interesa između odvjetnika i stranke, pitanje odvjetničkog honorara može predstavljati svojstvenu opasnost

od takvog sukoba. Prema tome, načelo propisuje neophodnost profesionalnih pravila koja bi spriječila da se strankama naplaćuju previsoki honorari.

Načelo (g) stručnost odvjetnika

Evidentno je da advokat ne može učinkovito savjetovati niti zastupati stranku ako nema odgovarajuće profesionalno obrazovanje i obuku. U posljednje vrijeme, post-kvalifikacijska obuka (dalje profesionalno usavršavanje) je dobila na važnosti, kao odgovor na brzinu izmjene zakona i prakse i u tehnološkom i ekonomskom okruženju. Profesionalna pravila često naglašavaju da odvjetnik ne smije preuzeti predmet za koji nije stručan.

Načelo (h) - poštivanje kolega odvjetnika

Načelo predstavlja više od navoda o potrebi za učtivošću – iako je to jako osjetljiv i sporan problem koji advokati jako često imaju djelujući u ime svojih stranaka. Načelo se odnosi na ulogu advokata kao posrednika, kojem se može vjerovati da govori istinu, da obavlja djelatnost u skladu sa pravilima svoje profesije i održava svoja obećanja. Mjerodavni pravni sustav traži od advokata da imaju poštovanja jedan prema drugom, tako da se sporna pitanja mogu riješiti na civiliziran način. Isto tako advokatima mora biti od javnog interesa da se pošteno odnose jedan prema drugom i da se ne obmanjuju. Međusobno poštovanje među kolegama olakšava ispravno funkcioniranje pravnog sustava, pomaže u rješavanju sukoba po dogovoru i u korist stranke.

Načelo (i) poštivanje vladavine prava i njegovu pravičnu primjenu

Opisali smo dio uloge odvjetnika kao sudionika u ispravnom funkcioniranju pravnog sustava. Ista ideja je ponekad izražena u opisu odvjetnika kao „sudski činovnik“ ili kao „ministra pravosuđa“. Odvjetnik nikad ne smije sudu svjesno dati lažnu ili varljivu informaciju, niti smije lagati trećoj strani tijekom njegovog ili njenog profesionalnog obavljanja djelatnosti. Ove zabrane su često protivne neposrednim interesima odvjetnikove stranke, i bavljenje ovim očitim sukobom između interesa stranke i interesa pravde predstavlja osjetljive probleme koje je odvjetnik obučen da riješi. Ali prema posljednjim istraživanjima odvjetnik može uspješno zastupati svoju stranku samo ako ga sudovi ili treće strane smatraju povjerljivim sudionikom i suradnikom u ispravnom funkcioniranju pravnog sustava.

Načelo (j) samo-uređivanje odvjetničke profesije

Jedna od oznaka 'neslobodnog' društva je da država javno ili prikriveno kontrolira odvjetničku profesiju i odvjetničke aktivnosti. Većina europskih odvjetničkih profesija pokazuje kombinaciju državnog uređivanja i samo-uređivanja. U mnogim slučajevima država, prepoznajući važnost osnovnih načela, koristi zakonodavstvo da ih podrži – npr. davanjem zakonske potpore povjerljivosti, ili dajući komorama zakonsku moć da prave svoje profesionalne zakone. Europski savjet odvjetničkih komora i udruženja odvjetnika (CCBE) je uvjeren da samo striktni elementi samo-uređivanja mogu garantirati odvjetničku profesionalnu nezavisnost, i bez garancije za nezavisnost odvjetnici ne mogu ispuniti svoju profesionalnu i zakonsku funkciju.

Ovaj Kodeks ponašanja za Europske odvjetnike je prvobitno usvojen na plenarnoj sjednici Europskog savjeta odvjetničkih komora u udruženja odvjetnika (CCBE), održanoj 28. oktobra 1988. godine, i naknadno izmijenjen na plenarnim sjednicama 28. novembra 1998. g., 6. decembra 2002. g., i 19. maja 2006. g. Ovaj Kodeks također uključuje i izmjene i dopune Statuta koje su usvojene na izvanrednoj plenarnoj sjednici održanoj 20. augusta 2007. g.

1. UVOD

- Uloga advokata u društvu

U društvu zasnovanom na poštivanju vladavine prava, odvjetnik ima posebnu ulogu. Dužnosti odvjetnika ne počinju niti završavaju sa odanim izvršenjem onoga što mu je naloženo da uradi u skladu sa zakonom. Odvjetnik/ca mora služiti interesima pravde kao i onima čija su mu prava i slobode povjereni da ih dokazuje i brani, te dužnost odvjetnika/ce nije samo da zastupa svoju stranku nego da joj bude i savjetnik. Poštovanje odvjetničke djelatnosti je temeljni uvjet za vladavinu prava i demokraciju u društvu.

Odvjetnički poziv donosi zakonske i moralne obveze (koje se ponekad kose jedna s drugom) prema:

stranci

sudovima i drugim organima vlasti pred kojim odvjetnik brani i zastupa svoju stranku

odvjetničkoj profesiji općenito i svakom kolegi odvjetniku

javnosti za koju slobodna i nezavisna profesija, koja poštuje zakone koje sama donosi, predstavlja bitno sredstvo u zaštiti ljudskih prava usprkos državnoj moći i drugim interesima u društvu.

Priroda pravila profesionalnog ponašanja

-Pravila profesionalnog ponašanja su zasnovana na spremnom prihvatanju onih kojima su namijenjena da bi osigurala pravilno ponašanje odvjetnika čije se zvanje cijeni kao neophodno u svim civiliziranim društvima. Ne pridržavanje ovih propisa može dovesti do disciplinske mjere sankcioniranja odvjetnika.

- Određena pravila svake advokatske komore ili udruženja odvjetnika se temelje na njihovoj vlastitoj tradiciji. Prilagođena su organizaciji i području aktivnosti profesije u državi članici o kojoj je riječ, administrativnim odredbama i njenom nacionalnom zakonodavstvu.

Nije moguće niti je poželjno da se pravila izvlače iz konteksta niti je poželjna općenita primjena pravila koja nisu svojstvena takvoj primjeni.

Određena pravila svake odvjetničke komore i društva se temelje na istim vrijednostima i u većini slučajeva imaju zajednički temelj.

-Svrha Kodeksa

Kontinuirana integracija Europske unije i Europskog ekonomskog područja kao i povećanje opsega međunarodnih aktivnosti odvjetnika unutar Europskog ekonomskog područja je zbog interesa javnosti rezultirala potrebom za zajedničkim pravilima kojih bi se pridržavali svi odvjetnici iz europskog ekonomskog područja u međunarodnim aktivnostima, bez obzira kojoj odvjetničkoj komori ili društvu pripadaju. Posebna svrha ovih pravila je da smanji poteškoće koje proizlaze iz primjene „dupla deontologija“, istaknuto u članovima 4 i 7.2 Propisa 77/249/EEC i članova 6 i 7 Propisa 98/5/EC.

Organizacije koje predstavljaju odvjetničku profesiju pri Europskom savjetu odvjetničkih komora i udruženja odvjetnika predlažu da pravila kodificirana u sljedećim članovima:

budu danas priznata kao rezultat konsenzusa svih odvjetničkih komora i društava Europske unije i europskog ekonomskog područja.

budu usvojena kao primjenljiva pravila što je prije moguće, u skladu sa nacionalnim procedurama ili procedurama Europskog ekonomskog područja u vezi sa međunarodnim aktivnostima odvjetnika u Europskoj Uniji i Europskom ekonomskom području.

Budu prihvaćena u svim revizijama nacionalnih pravila deontologije ili profesionalne aktivnosti sa ciljem postizanja progresivnog usklađenja.

Organizacije dalje izražavaju nadu da će nacionalni propisi deontologije ili profesionalne aktivnosti tumače i primjenjuju kad god je to moguće, u skladu sa pravilima ovog Kodeksa.

Nakon što pravila ovog Kodeksa budu usvojena kao primjenljiva pravila koja se odnose na odvjetnikove međunarodne aktivnosti, odvjetnik se treba pridržavati pravila odvjetničke komore ili društva kojim pripada pod uvjetom da su ona sukladna pravilima u ovom Kodeksu.

- Ratione Personae

Kodeks se odnosi na odvjetnike definirane Direktivom 77/249/EEC i Direktivom 98/5/EC i na odvjetnike država članica-suradnika i država članica-promatrača Europskog savjeta odvjetničkih komora i udruženja odvjetnika.

- Ratione Materiae

Bez predrasuda prema težnji za progresivnim ujedinjenjem pravila deontologije ili profesionalne aktivnosti koja se samo interno primjenjuju u državama-članicama, sljedeća pravila će se primjenjivati u međunarodnim aktivnostima odvjetnika u okviru Europske Unije i Europskog ekonomskog područja. Međunarodne aktivnosti su:

-svi profesionalni kontakti sa odvjetnicima država-članica

-profesionalne aktivnosti odvjetnika/ce u državama-članicama, bez obzira da li je odvjetnik fizički prisutan u toj državi-članici.

Definicije

U ovom Kodeksu:

„Država-članica“ je država-članica Europske Unije ili bilo koja druga država čija je pravna profesija uključena u članak 1.4

„Matična država“ je država-članica u kojoj odvjetnik ima pravo da nosi svoju profesionalnu titulu

„Država -domaćin“ je bilo koja država-članica gdje odvjetnik obavlja međunarodne aktivnosti.

„Nadležna vlast“ je profesionalna organizacija(e) ili vlast(i) Država-članica odgovorna za propisivanje propisa profesionalnog ponašanja i uređenja odvjetničke disciplinske odgovornosti.

„Direktiva 77/249/EEC“ je direktiva koju je Savjet donio 22.marta 1977 olakšava odvjetnicima djelotvorno obavljanje svoje djelatnosti

„Direktiva 98/5/EC“ je direktiva 98/5/EC Europskog Parlamenta i Savjeta usvojena 16. februara 1998 trajno olakšava obavljanje odvjetničke djelatnosti u državama-članicama a ne samo u državama u kojima su stekli odvjetničko zvanje.

- OPĆA NAČELA

Nezavisnost

Obveze koje su dio odvjetničkog zvanja zahtijevaju apsolutnu nezavisnost odvjetnika u radu, slobodnog od svih utjecaja koji pogotovo mogu proizaći iz njegovih ili njenih osobnih interesa ili vanjskih pritisaka. Takva nezavisnost je bitna u vjerovanju u pravičnost sudskog postupka kao i u nepristranost suca. Prema tome, odvjetnik/ca mora izbjegavati slabljenje svoje nezavisnosti i mora paziti da ne ugrozi svoje profesionalne standarde samo da bi zadovoljio stranku, sud ili treću stranu.

Ova nezavisnost je važna u vanparničnim kao i u parničnim postupcima. Savjet koji odvjetnik daje svojoj stranci nema nikakve vrijednosti ako ga odvjetnik daje samo ako mu se želi dodvoriti, ako to odgovara njegovim ili njenim osobnim interesima ili ako ga daje pod

vanjskim pritiskom.

Povjerenje i osobni integritet

Odnosi povjerenja mogu postojati samo u slučaju da ne postoji nikakva sumnja u odvjetnikovu osobnu čast, iskrenost i integritet. Za odvjetnika su ove tradicionalne vrijednosti profesionalna obveza.

Odvjetnička tajna

2.3.1. Bit odvjetničke djelatnosti je da stranka odvjetniku povjerava stvari koje ne bi povjerila drugim osobama te da odvjetnik prima te informacije na bazi uzajamnog povjerenja. Bez sigurnosti u čuvanje odvjetničke tajne ne može biti ni povjerenja. Prema tome čuvanje odvjetničke tajne je primarno i temeljno pravo i dužnost odvjetnika.

Odvjetnikova dužnost da čuva odvjetničku tajnu je u interesu pravnog sustava kao i u interesu stranke. Zbog toga ima pravo na posebnu od zaštitu države.

2.3.2. Odvjetnik mora poštovati povjerljivost svih informacija koje dobije prilikom obavljanja odvjetničke djelatnosti.

2.3.3. Čuvanje odvjetničke tajne nije vremenski ograničeno.

2.3.4. Odvjetnik mora zatražiti od svojih suradnika i uposlenika i svakog ko s odvjetnikom surađuje tijekom pružanja pravne pomoći da se pridržavaju pravila o čuvanju odvjetničke tajne.

- Poštivanje pravila drugih odvjetničkih komora i udruženja odvjetnika

Obavljajući prekogranične /međunarodne/ aktivnosti, odvjetnik iz druge države-članice se mora pridržavati profesionalnih pravila države-domaćina. Dužnost je odvjetnika da se informiraju o pravilima koja će utjecati na njihovo obavljanje odvjetničke djelatnosti.

Organizacije koji su članovi Europskog savjeta europskih odvjetnika i udruženja odvjetnika su obavezne da pohrane svoje kodekse u Sekretarijat Savjeta tako da svaki odvjetnik može dobiti kopiju važećeg kodeksa iz Sekretarijata.

- Nespojive dužnosti

2.5.1. Da bi odvjetnik/ca potpuno nezavisno obavljao/la svoju djelatnost na način dosljedan njegovoj ili njevoj dužnosti učestvovanja u pravnom sustavu, odvjetniku mora biti zabranjeno preuzimanje određenih poslova.

2.5.2. Odvjetnik koji zastupa ili brani stranku u parničnom postupku ili pred bilo kojom javnom vlasti u državi-članici domaćinu, mora se pridržavati pravila koja se odnose na nespojive dužnosti a koja primjenjuju odvjetnici države-članice domaćina.

2.5.3. Odvjetnik/ca mora u državi-članici domaćinu u kojoj želi da sudjeluje u komercijalnim ili drugim aktivnostima koja nisu vezana sa pravom, moraju poštovati pravila koja se odnose na zabranjene ili nespojive dužnosti a koja primjenjuju odvjetnici te države-članice.

- Osobni publicitet

-Odvjetniku/ci je dozvoljeno informiranje javnosti o svojim uslugama, pod uvjetom da je ta informacija točna i da nije obmanjujuća, i da je u skladu sa dužnosti čuvanja odvjetničke tajne i drugih osnovnih vrijednosti ovog poziva.

-Osobno reklamiranje odvjetnika u medijima kao što su tisak, radio, televizija, elektronska komercijalna komunikacija je dozvoljeno do te mjere da bude u skladu sa zahtjevima navedenim u stavku 2.6.1.

- Interesi stranaka

Pridržavajući se svih zakona i kodeksa profesionalnog ponašanja, odvjetnik uvijek mora djelovati u najboljem interesu stranke i staviti ih ispred svojih osobnih interesa ili onih od kolega odvjetnika.

Ograničenja u obavljanu odvjetničke djelatnosti prema strankama

U mjeri koju dozvoljava zakon matične države-članice i države-članice domaćina, advokat može ograničiti svoje obveze prema stranci, u skladu sa pravilima advokatske profesije.

ODNOSI SA STRANKAMA

- Prihvaćanje i otkazivanje punomoći

- Advokat smije postupati u ime stranke samo ako ga je ista za to ovlastila.

Odvjetnik može postupati u predmetu za koji ga je ovlastio drugi odvjetnik koji također zastupa istu stranku ili u slučaju da je predmet dobio od nadležnog tijela.

Odvjetnik uvijek treba uložiti napor da utvrdi identitet, stručnost i nadležnost osobe ili tijela koji ga ovlašćuju, u slučaju kada okolnosti pokazuju da je identitet, stručnost i nadležnost navedenih nepouzdan.

- Odvjetnik treba odgovorno, savjesno i bez odlaganja zastupati svoju stranku.

Odvjetnik treba preuzeti osobnu odgovornost za otkazivanje punomoći stranci i mora informirati stranku o tijeku predmeta koji mu je povjeren.

- Odvjetnik ne smije preuzeti predmet za koji on nije kompetentan bez suradnje sa sa odvjetnikom koji je kompetentan.

Odvjetnik ne smije preuzeti punomoć stranke ako on ili ona nije u mogućnosti da otkáže istu u slučaju pritiska od drugih poslova.

- Odvjetniku/ca ne smije se ne smije povući iz predmeta na takav način i u takvim okolnostima da stranka ne može na vrijeme naći drugu pravnu pomoć i na vrijeme spriječiti štetu.

Sukob interesa

- Odvjetnik ne smije savjetovati, zastupati i djelovati u ime 2 ili više stranaka u istom predmetu ukoliko tu postoji sukob, ili značajan rizik od sukoba između interesa tih stranaka.

-Odvjetnik mora prestati djelovati u ime obje ili svih stranaka kada se pojavi sukob interesa između tih stranaka kao i kada postoji rizik od kršenja povjerenja ili kada se naruši odvjetnikova nezavisnost.

- Odvjetnik također ne smije preuzeti zastupanje nove stranke ako postoji rizik od kršenja povjerenja koje je odvjetniku dala bivša stranka ili ako bi saznanje koje odvjetnik posjeduje o poslovima bivše stranke dalo neprikladnu prednost novoj stranci.

- Kada odvjetnici obavljaju djelatnost unutar odvjetničkog društva, navedene odredbe od 3.2.1. do 3.2.2. se primjenjuju na društva i sve njihove članove.

Pactum de Quota Litis

- Advokat nema pravo sklapati pactum de quota litis.

- Pod "pactum de quota litis" podrazumijeva se sporazum između odvjetnika i njegove stranke napravljen prije okončanja predmeta, po kojem bi se stranka obvezala da isplati odvjetniku jedan dio nagrade bez obzira da li je to u vidu novca ili neke druge dobiti koju

stranka ostvari po okončanju postupka.

- „Pactum de quota litis“ ne uključuje sporazum po kojem bi odvjetnički troškovi bili proporcijalni vrijednosti predmeta koji odvjetnik vodi, ako je to u skladu sa zvanično odobrenom tarifom ili odobreno od nadležne odvjetničke komore.

Troškovnik

Stranka mora u potpunosti biti informirana o odvjetničkom honoraru, koji mora biti pravedan i razuman, te mora biti u skladu sa zakonom i profesionalnim pravilima.

3.5. Akontacija

Ukoliko odvjetnik od stranke zahtjeva akontaciju ili isplatu, taj iznos ne smije prekoračiti razumni iznos troškova i mogućih izdataka.

Ukoliko se odvjetniku uskrati takva isplata, on može odustati od daljeg zastupanja stranke u skladu sa odredbom 3.1.4.

- Dijeljenje honorara sa osobama koje nisu odvjetnici

-Odvjetnik ne treba dijeliti svoj honorar sa osobama izvan odvjetničke struke osim u slučaju kada je u skladu sa profesionalnim pravilima dozvoljeno udruživanje između odvjetnika i druge osobe.

-Prema gore navedenom propisu 3.6.1. advokat ne smije biti spriječen da isplati troškove, provizije i naknade nasljednicima preminulog advokata ili advokata u mirovini, pri preuzimanju (likvidaciji) advokatske kancelarije navedenih.

Troškovi parnice i dostupnost pravne pomoći

Odvjetnik mora sve vrijeme nastojati da postigne najisplativije rješenje za strankin spor, i mora pravovremeno savjetovati stranku o mogućnosti pokušaja nagodbe kao alternativni za rješavanje spora.

- Odvjetnik mora informirati stranku o dostupnosti besplatne pravne pomoći u slučaju potrebe.

- Financijska sredstva stranke -

Odvjetnici koji prime novčana sredstva u ime svojih stranaka ili trećih osoba (u daljem tekstu „sredstva stranke“) moraju položiti taj novac na bankovni račun ili u sličnu instituciju koja je pod nadzorom javne vlasti (u daljem tekstu: „račun stranke). Račun stranke mora biti odvojen od bilo kojeg drugog računa koje ima odvjetnik. Sva sredstva stranke koje primi odvjetnik moraju biti položena na takav račun osim u slučaju da se vlasnik tih sredstava složi da se s njima postupa na drugačiji način.

-Odvjetnik treba voditi točnu evidenciju o poslovanju sa sredstvima stranke i razlikovati sredstva stranke od svojih sredstava. Evidencija se treba čuvati određeni period u skladu sa nacionalnim pravilima.

- Račun stranke ne smije biti zadužen osim u posebnim okolnostima dozvoljenim prema nacionalnim pravilima ili zbog bankovnih pristojbi, na koje odvjetnik ne može utjecati. Takav račun se ne smije dati kao garancija i ne može se koristiti kao takav iz bilo kojeg razloga. Ne smije biti poravnanja računa ili spajanja između računa stranke i nekog drugog bankovnog računa, kao ni da račun stranke bude raspoloživ za pokriće troškova koje odvjetnik/ca dužuje prema banci.

-Sredstva stranke se moraju dostaviti vlasnicima tih sredstava u najkraćem mogućem roku pod uvjetima koje su sami odredili.

-Odvjetnik ne smije prebaciti sredstva stranke na svoj račun u svrhu podmirenja svojih troškova bez pismene obavijesti stranci.

- Nadležne komora država-članica trebaju imati ovlast da verificiraju i istraže dokumentaciju koja se odnosi na sredstva stranke, pritom vodeći računa o povjerljivosti i privilegiji odvjetničke profesije na koju se i odnosi.

Profesionalno osiguranje od odgovornosti

- Odvjetnici se trebaju osigurati od civilne pravne odgovornosti tokom obavljanja odvjetničke djelatnosti , u mjeri koja je odgovarajuća u odnosu na prirodu i opseg rizika koji nastaju prilikom obavljanja njihove profesionalne djelatnosti.

- Ukoliko se ovo pokaže kao nemoguće, odvjetnik mora obavijestiti stranku o postojećoj situaciji i njenim posljedicama.

4. ODNOSI SA SUDOVIMA

- Pravila ponašanja u sudu

Odvjetnik/ca koji/a se pojavljuje, ili učestvuje u predmetu pred sudom ili tribunalom mora se pridržavati pravila ponašanja koja se primjenjuju u sudu ili tribunalu.

- Pravilno vođenje postupka

Odvjetnik/ca uvijek mora imati poštovanje prema pravilnom vođenju postupka.

Ponašanje u sudnici

Odvjetnik/ca treba časno i neustrašivo braniti interese stranke bez obzira na svoje osobne interese ili bilo kakve posljedice za sebe ili bilo koju drugu osobu i pritom zadržati dužno poštovanje prema sudu.

Lažne ili obmanjujuće informacije

Odvjetnik ne smije nikada svjesno sudu dati lažne ili obmanjujuće informacije.

- Prijenos na arbitre i sl.

Pravila koja određuju odnos odvjetnika/ce sa sudovima se također primjenjuje na odvjetnikove odnose sa arbitrima i bilo kojom drugom osobom koja ima zakonodavnu ili kvazi-zakonodavnu funkciju, čak i na povremenoj osnovi.

5. ODNOSI IZMEĐU ODVJETNIKA

5.1. Duh zajedništva advokatske djelatnosti

- Duh zajedništva odvjetničke / advokatske profesije zahtijeva da se odnos između odvjetnika zasniva na međusobnom povjerenju i suradnji, za dobrobit njihovih stranaka, kako bi se izbjeglo nepotrebno parničenje ili bilo koje drugo ponašanje koje bi moglo naštetiti reputaciji odvjetničke djelatnosti. Međutim nikad ne može opravdati stavljanje interesa profesije ispred interesa stranke.

Odvjetnik mora poštovati sve odvjetnike iz država članica kao profesionalne kolege i mora se prema njima ponašati korektno i pristojno.

5.2. Suradnja između odvjetnika iz različitih država članica

- Ukoliko se odvjetniku za pomoć obrati kolega iz druge države članice, odvjetnik ne smije davati savjete u predmetu za koji nije kompetentan da preuzme. U tom slučaju odvjetnik treba pomoći kolegi da prikupi potrebne informacije koje bi mu pomogle kolegi/ici koji je sposoban/a da pruži zatražene usluge.

- Kada odvjetnik iz jedne države članice surađuje sa odvjetnikom iz druge države članice, oboje imaju dužnost da uzmu u obzir razlike koje postoje u njihovim pravnim sustavima i komorama, te kompetencije i dužnosti odvjetnika u državi članici u kojoj pružaju usluge.

Kontakti između odvjetnika

- Ako odvjetnik želi da pismenim putem komunicira s odvjetnikom iz druge države članice i pritom želi da sadržaj dopisa bude tajan, odvjetnik ili odvjetnica to trebaju posebno naglasiti prije slanja dokumentacije.

- Ako potencijalni primatelj dopisa ne može garantirati njihovu tajnost advokat ili advokatica moraju bez odlaganja obavijestiti pošiljatelja.

Plaćanje preporuka

Odvjetnik ne smije zatražiti niti prihvatiti od drugog odvjetnika ili bilo koje druge osobe naknadu, proviziju ili bilo kakvu nagradu za upućivanje ili preporuku advokata stranci.

Odvjetnik ne smije nikome platiti naknadu, proviziju ili bilo kakvu drugu naknadu kao nagradu za upućivanje ili preporuku odvjetnika ili odvjetnice stranci.

Komunikacija sa suprotnom stranom

Odvjetnik ne smije prenositi informacije o određenom slučaju ili predmetu osobama za koje odvjetnik ili odvjetnica zna da ih u tom predmetu zastupa i savjetuje drugi odvjetnik, bez dopuštenja tog odvjetnika (i mora obavijestiti tog odvjetnika o takvoj komunikaciji).

- (Izbrisano po Odluci donesenoj na plenarnoj sjednici u Dublin-u 6. Decembra 2002)

Odgovornost prema troškovima

U profesionalnim odnosima između članova komora različitih država članica, kada odvjetnik/ca nije obavezan/a da preporuči drugog odvjetnika ili predstavi tog drugog odvjetnika stranci nego povjerava predmet stranom odvjetniku, ili traži njegov savjet, odvjetnik koji je dao preporuku je osobno dužan , i u slučaju da je stranka insolventna, da plati naknade, troškove i izdatke stranom odvjetniku. Dotični odvjetnici mogu na početku poslovne suradnje napraviti poseban sporazum o ovom pitanju. Osim toga, odvjetnik koji daje preporuku može bilo kada ograničiti svoju osobnu odgovornost prema iznosu naknada, troškova i izdataka koji su nastali prije suradnje sa stranim odvjetnikom.

Dalje profesionalno usavršavanje

Odvjetnici moraju održavati i razvijati svoje profesionalno znanje i vještine u skladu sa europskom dimenzijom svoje profesije.

Nesuglasice između odvjetnika u različitim državama članicama

5.9.1. Ukoliko odvjetnik smatra da kolega je iz druge države članice prekršio pravilo profesionalnog ponašanja , odvjetnik treba kolegi skrenuti pozornost na taj problem.

- Ukoliko dođe do osobne ili profesionalne svađe između odvjetnika iz različitih država članica, odvjetnici trebaju riješiti spor na prijateljski način ukoliko je to moguće.

-Odvjetnik ne smije započeti postupak protiv kolege iz druge države članice, u skladu sa gore navedenim pitanjima u odredbama 5.9.1 ili 5.9.2, bez prethodnog informiranja komora ili

udruženja odvjetnika kojima oboje pripadaju, u cilju davanja prilike komorama i udruženjima odvjetnika da posreduju u postizanju dogovora.

MEMORANDUM S POJAŠNJENJIMA

Ovaj Memorandum s pojašnjenjima je pripremila Radna grupa Savjeta na zahtjev Stalnog odbora Europskog savjeta odvjetničkih komora i udruženja odvjetnika, koji su također izradili i nacrt Kodeksa ponašanja odvjetnika. Cilj memoranduma je da objasni porijeklo propisa u Kodeksu, ilustrira probleme koji se rješavaju, osobito u odnosima međunarodnih aktivnosti i da osigura pomoć nadležnim vlastima u državama članicama u primjeni Kodeksa. Memorandum ne predstavlja obvezujuće tumačenje Kodeksa. Memorandum s objašnjenjima je usvojen 28. oktobra 1988. i ažuriran na plenarnoj sjednici Savjeta 19. maja 2006. g. Memorandum s objašnjenjima također obuhvata izmjene i dopune Statuta Savjeta, koje su službeno usvojene na Izvanrednoj plenarnoj sjednici 20. avgusta 2007. g. Lista profesija u komentaru na član 1.4 se stalno mijenja.

Izvorne verzije Kodeksa su na francuskom i engleskom jeziku. Prijevodi na zajedničke jezike su u nadležnosti nacionalnih delegacija.

Komentar na član 1.1. – Uloga odvjetnika u društvu

Deklaracija iz Peruđe, koju je Savjet usvojio 1977. g., određuje temeljna načela profesionalnog ponašanja koja se primjenjuju na odvjetnike u Europskoj uniji. Odredba čl. 1.1. opet potvrđuje navod iz Deklaracije da funkcija odvjetnika u društvu formira temelj za pravila koja uređuju tu funkciju.

Komentar na član 1.2 – Priroda pravila profesionalnog ponašanja

Ove odredbe ponovno izražavaju objašnjenje u Deklaraciji o suštini pravila Profesionalnog ponašanja i kako određena pravila ovise o određenim lokalnim uvjetima ali su unatoč tome utemeljena na zajedničkim vrijednostima.

Komentar na član 1.3. – Svrha Kodeksa

Ove odredbe pokazuju razvitak odredbi Deklaracije u specifičan Kodeks ponašanja za odvjetnike Europske unije, Europskog ekonomskog prostora i Švicarske konfederacije te odvjetnike iz država članica – suradnika i promatrača, sa posebnim naglaskom na njihove međunarodne aktivnosti (u skladu sa čl. 1.5). Odredbe čl. 1.3.2. predviđaju specifične namjere Savjeta u vezi sa nezavisnim Odredbama Kodeksa.

Komentar na član 1.4. – Ratione Personae

Pravila se primjenjuju na sve odvjetnike uključujući i one iz država-suradnika i država promatrača, kako je i definirano u Direktivi o odvjetničkim uslugama iz 1977. g. i Direktivi o pravu obavljanja odvjetničke djelatnosti iz 1998. Ovo se tako također odnosi na odvjetnike iz država su naknadno pristupile Direktivama i koje su u sklopu izmjena i dopuna dodane direktivama. Shodno tome Kodeks se primjenjuje na sve odvjetnike koje predstavlja Savjet, bez obzira da li se radi o punopravnim članovima, članovima suradnicima ili članovima promatračima, i to:

Albania Avokat

Armenia Pastaban

Austria Rechtsanwalt;

Belgium avocat / advocaat / Rechtsanwalt;

Bulgaria advokat;

Croatia odvjetnik;

Cyprus dikegóros;
Czech Republic advokát;
Denmark advokat;
Estonia vandeadvokaat;
Finland asianajaja / advokat;
FYROMacedonia advokat;
France avocat;
Georgia Advokati / Advokatebi
Germany Rechtsanwalt;
Greece dikegóros;
Hungary ügyvéd;
Iceland lögmaður;
Ireland barrister, solicitor;
Italy avvocato;
Latvia zvērināts advokāts;
Liechtenstein Rechtsanwalt;
Lithuania advokatas;
Luxembourg avocat / Rechtsanwalt;
Malta avukat, prokuratur legali;
Montenegro advokat;
Moldova Avocat
Netherlands advocaat;
Norway advokat;
Poland adwokat, radca prawny;
Portugal advogado;
Romania avocat;
Serbia advokat;
Slovakia advokát / advokátka;
Slovenia odvetnik / odvetnica;
Spain abogado / advocat / abokatu / avogado;
Sweden advokat;
Switzerland Rechtsanwalt / Anwalt / Fürsprecher /
Fürsprecher / avocat / avvocato / advokat;
Turkey avukat;
Ukraine advokat;
United Kingdom advocate, barrister, solicitor.

Nadamo se da će ovaj Kodeks prihvatiti odvjetničke komore drugih europskih država koje nisu članice Saveza tako da se može primjenjivati zajedno sa odgovarajućim konvencijama između njih i država članica.

Komentar na član 15 – Ratione Materiae

Pravila koja su ovdje određena odnose se samo na 'međunarodne aktivnosti' odvjetnika u sklopu Europske Unije, Europskog ekonomskog prostora i Švicarske konfederacije i na odvjetnike iz država suradnika i država promatrača – u skladu sa čl. 1.4 i definicijom „Države članice“ u čl. 1.6. Definiranje međunarodnih aktivnosti bi na primjer uključilo kontakte u državi A čak i u internom predmetu države A između odvjetnika države A i odvjetnika iz države B; Bili bi isključeni kontakti odvjetnika države A u državi A ukoliko se radi o predmetu u državi B, pod pretpostavkom da se njihove profesionalne aktivnosti ne odvijaju u državi B; bile bi uključene aktivnosti odvjetnika države A u državi B, čak i ako je samo u formi dopisa

poslana iz države A u državu B.

Komentar na čl. 1.6. – Definicije

Odredbe definiraju broj termina koji se koriste u Kodeksu. „Država članica“. „Matična država“, „Država domaćin“, „Nadležna vlast“, „Direktiva 77/249/EEC“ i „Direktiva 98/5/EC“. Spomenuta stavka „gdje odvjetnik obavlja svoje međunarodne aktivnosti“ se treba protumačiti u skladu sa definicijom „međunarodne aktivnosti“ u čl. 1.5.

Komentar na čl. 21. – Nezavisnost

Odredba u potpunosti potvrđuje opći navod pravila u Deklaraciji Peruda.

Komentar na čl. 2.2. – Povjerenje i Osobni integritet

Odredba također potvrđuje opće pravilo koje sadrži Deklaracija Peruda.

Komentar na čl. 2.3. – Povjerljivost

Ova propis ponovno izražava u članu 2.3.1, opće odredbe utvrđene u Deklaraciji iz Perude i priznate od strane Europskog suda i to u slučaju (157/79). U članovima od 2.3.4 do 4 ove odredbe postaju specifična pravila koja se odnose na zaštitu povjerljivosti. Član 2.3.2. sadrži temeljno pravilo koje zahtjeva poštovanje prema povjerljivosti. Član 2.3.3. potvrđuje da je ova dužnost obvezujuća za odvjetnika čak i nakon što odvjetnik ili odvjetnica prestanu zastupati tu stranku. Član 2.3.4. potvrđuje da odvjetnik ne samo da mora poštivati obvezu povjerljivosti nego mora zatražiti od svojih uposlenika da učine isto.

Komentar na čl. 2.4 – Poštovanje prema pravilima drugih odvjetničkih komora i udruženja odvjetnika

Član 4. Direktive o odvjetničkim uslugama sadrži odredbe koja se odnose na pravila koja primjenjuju odvjetnici iz jedne države članice a koji povremeno ili privremeno pružaju usluge u drugoj državi članici prema čl. 49 pročišćenog teksta Ugovora o Europskoj zajednici:

- aktivnosti koje se odnose na zastupanje stranke u postupku ili pred javnim vlastima
<https://advokat-prnjavorac.com>

trebaju se u svakoj državi članici – domaćinu obavljati pod uvjetima koji su određeni za odvjetnike u toj državi, sa izuzetkom uvjeta koji se odnosi na prebivalište, ili upisa u Imenik odvjetnika te države:

- odvjetnik koji obavlja ove aktivnosti treba se pridržavati pravila profesionalnog ponašanja u državi članici domaćinu, ne dovodeći u pitanje dužnosti odvjetnika u državi članici iz koje odvjetnik ili odvjetnica dolaze;

- kada se ove aktivnosti obavljaju u Ujedinjenom Kraljevstvu, „pravila profesionalnog ponašanja u državi članici domaćinu“ znači pravila profesionalnog ponašanja koja se primjenjuju na pravne zastupnike, u slučaju kada te aktivnosti nisu ograničene samo na odvjetnike i branitelje. U tom slučaju pravila profesionalnog ponašanja se primjenjuju na potonje. Međutim, odvjetnici iz Irske uvijek podliježu pravilima profesionalnog ponašanja koji se u UK primjenjuju na odvjetnike i branitelje. Kada se ove aktivnosti obavljaju u Irskoj „pravila profesionalnog ponašanja u državi članici-domaćinu“ znači da se pravila profesionalnog ponašanja se primjenjuju na odvjetnike u onoj mjeri u kojoj oni vode oralnu prezentaciju predmeta u sudnici. U svim drugim slučajevima primjenjuju se pravila profesionalnog ponašanja koja se odnose na odvjetnike. Ipak odvjetnici i branitelji iz UK uvijek podliježu pravilima profesionalnog ponašanja koja se u Irskoj primjenjuju na odvjetnike;

- Odvjetnik koji obavlja aktivnosti koje nisu navedene pod točkom (a) gore, podliježu uvjetima i pravilima profesionalnog ponašanja države članice iz koje odvjetnik ili odvjetnica dolaze ne

dovodeći u pitanje poštivanje pravila, bez obzira na njihovo izvorno porijeklo, koja uređuju odvjetništvo u državi članici, posebno ona koja se odnose na nekompatibilnost vršenja odvjetničkih aktivnosti sa vršenjem drugih aktivnosti u toj državi, odvjetničku tajnu, odnose sa drugim odvjetnicima, zabranu odvjetniku da u isto vrijeme zastupa stranke sa obostrano proturječnim interesima i publicitet. Potonja pravila su primjenljiva samo ako ih se može pridržavati odvjetnik koji nije afirmiran u državi članici domaćinu u mjeri u kojoj je pridržavanje istih opravdano osigurava u toj državi pravilno obavljanje odvjetničkih aktivnosti, ugled profesije i poštovanje pravila koja se odnose na inkompatibilnost.

Direktiva Direktivi o pravu obavljanja odvjetničke djelatnosti sadrži odredbe u odnosu na propise kojih se pridržavaju odvjetnici iz jedne države članice koji trajno obavljaju svoju djelatnost u drugoj državi članici u skladu sa članom 43 pročišćenog teksta Ugovora o Europskoj zajednici, kako slijedi:

- nezavisno od pravila profesionalnog ponašanja kojima odvjetnik ili odvjetnica podliježu u njegovoj ili njenoj državi članici, odvjetnik koji obavlja svoju djelatnost pod svojim stručnim nazivom njegovoj matičnoj državi podliježe istim profesionalnim pravilima kao i odvjetnici sa relevantnim titulom iz države članice domaćina u pogledu svih aktivnosti koje odvjetnik obavlja na njihovoj teritoriji. (član 6.1)

- Država članica domaćin može zahtijevati od odvjetnika koji obavlja djelatnost pod nazivom zanimanja iz njegove ili njene matične države da se osigura od profesionalne odgovornosti ili da postane član profesionalnog jamstvenog fonda u skladu sa pravilima koja ta država propisuje za profesionalne aktivnosti koje se obavljaju na njenoj teritoriji.

Unatoč tomu, odvjetnik koji obavlja djelatnost pod nazivom zanimanja iz svoje matične države ne mora ispuniti taj uvjet ako može dokazati da je on ili ona osiguran od odgovornosti ili jamstva u skladu sa pravilima matične države članice, toliko da to osiguranje ili jamstvo odgovara uvjetima i duljini pokrića. Kada je ekvivalentnost djelomična, nadležna komora u državi članici domaćinu može zatražiti dodatno osiguranje ili jamstvo koje bi pokrilo elemente koji nisu pokriveni ugovorenim osiguranjem ili garancijom u skladu sa pravilima matične države. (član 6.3); i

- Odvjetnik registriran u državi članici domaćinu pod nazivom zanimanja iz svoje matične države može obavljati odvjetničku djelatnost kod drugog odvjetnika, u udruženju ili firmi odvjetnika ili u javnom ili privatnom poduzeću, primajući stalnu plaću, do granice koju država članica domaćin dozvoljava odvjetnicima registriranim pod nazivom zanimanja u toj državi (član 8).

U slučajevima koji nisu pokriveni nijednom Direktivom, ili gore navedenim uvjetima Direktive, dužnosti odvjetnika u skladu sa pravilima zajednice da poštuju pravila drugih komora i udruženja odvjetnika su pitanje tumačenja neke relevantne odredbe, kao npr. Direktive o elektroničnoj trgovini (2000/31/EC). Glavni cilj Kodeksa je da smanji, ili ako je moguće eliminiira probleme koji mogu proizaći iz „duple deontologije“, odnosno primjena više od jedne skupine potencijalno proturječnih nacionalnih pravila na određenu situaciju. (pogledaj član 1.3.1).

Komentar na član 2.5 – nespojive funkcije

Postoje razlike između i unutar država članica koje se odnose na pitanje u kojoj mjeri je odvjetnicima dozvoljeno da se bave drugim poslovima, npr. komercijalnim aktivnostima. Opće svrha pravila koja izuzimaju odvjetnika iz obavljanja drugih poslova je zaštita odvjetnika od utjecaja koji mogu narušiti njegovu ili njenu ulogu u pravnom sustavu. Razlike u ovim pravilima reflektiraju različite lokalne uvjete, različite percepcije ispravne funkcije odvjetnika i različite tehnike izrade pravila. Na primjer u nekim slučajevima postoji potpuna zabrana angažmana u nekim navedenim zanimanjima, dok u drugim slučajevima angažman u drugim

zanimanjima je općenito dozvoljen, ali podvrgnut čuvanju specifičnih mjera zaštite odvjetničke nezavisnosti.

Članove 2.5.2 i 3 čine odredbe za različite okolnosti prema kojima odvjetnik jedne države članice je angažiran u međunarodnim aktivnostima (kako je definirano u čl. 1.5) u državi članici domaćinu kada on ili ona nije član odvjetničke komore države domaćina.

Član 2.5.2 definiraju promatranje pravila države domaćina a koji se odnose na nespojive funkcije odvjetnika koji učestvuje u nacionalnom pravnom postupku, ili ispred nacionalnih javnih vlasti u državi domaćinu. Ovo se odnosi na odvjetnike bez obzira da li je odvjetnik stekao pravo zastupanja u državi domaćinu ili ne.

S druge strane član 2.5.3 definira „poštovanje“ pravila države domaćina u odnosu na zabranjene i nespojive funkcije u drugim slučajevima, ali samo gdje odvjetnik koji ima pravo zastupanja u državi članici domaćinu želi da neposredno učestvuje u komercijalnim ili drugim aktivnostima koje nisu povezane sa pravnom praksom.

Komentar na član 2.6 – Osobni publicitet

Termin „osobni publicitet“ pokriva reklamiranje odvjetničkih firmi, kao i samostalnih odvjetnika, za razliku od korporativnog publiciteta koji organiziraju odvjetničke komore i udruženja odvjetnika za svoje članove kao cjelini. Pravila koja uređuju osobni publicitet odvjetnika se značajno razlikuju u državama članicama. Član 2.6 jasno ističe da nema bitnog prigovora na osobni publicitet u međunarodnoj praksi. Unatoč tome odvjetnici podvrgnuti zabranama ili restrikcijama u skladu sa matičnim profesionalnim pravilima, i odvjetnik će i dalje biti podvrgnut zabranama i restrikcijama koje određuju pravila države domaćina koja su obvezujuća za odvjetnike temeljem Direktive o odvjetničkim uslugama ili Direktive o pravu obavljanja odvjetničke djelatnosti.

Komentar na član 2.7 – Interesi stranaka

Ovo pravilo ističe opće načelo prema kojem odvjetnik uvijek mora staviti interese stranke ispred svojih vlastitih ili interesa kolega odvjetnika.

Komentar na član 2.8 – ograničenja u obavljanju odvjetničke djelatnosti prema strankama

Ovo pravilo jasno ističe da nema bitnog prigovora na ograničenje odvjetničke odgovornosti prema njegovoj ili njenoj stranci u međunarodnim aktivnostima, bilo da se radi o ugovoru ili društvu sa ograničenom odgovornošću, komanditnom društvu ili komanditnom društvu sa ograničenom odgovornošću. Ipak ističe se da se navedeno može samo razmatrati gdje dozvoljavaju relevantno pravo i pravila ponašanja – i gdje pravosuđe, zakon ili profesionalna pravila ponašanja zabranjuju ili ograničavaju takva ograničenja odgovornosti.

Komentar na član 3.1 – Prihvatanje i otkazivanje punomoći

Odredbe člana 3.1.1. osiguravaju održavanje odnosa između odvjetnika i stranke tako da odvjetnik ustvari prima ovlaštenje od stranke iako se isto može prenijeti i preko nadležnog posrednika. Odvjetnikova odgovornost je da se zadovolji kao ovlašteni posrednik kao i da zadovolji zahtjeve svoje stranke.

Član 3.1.2 se bavi načinom na koji odvjetnik treba izvršavati svoje obveze. Odredba prema kojoj odvjetnik treba preuzeti osobnu odgovornost za otkazivanje punomoći koje mu je dala stranka, znači da odvjetnik ne može izbjeći odgovornost prenošenjem te punomoći na druge. To ne sprječava odvjetnika da traži ograničenje njegove ili njene zakonske odgovornosti toliko koliko dozvoljava relevantni zakon ili profesionalna pravila – pogledaj čl. 2.8.

Član 3.1.3. navodi odredbu koja je od osobitog značaja u međunarodnim aktivnostima, na primjer kada se od odvjetnika traži da preuzme predmet u ime odvjetnika ili stranke iz druge

države koji nije upoznat sa relevantnim zakonom i praksom, ili u slučaju kada je od odvjetnika zatraženo da preuzme predmet koji se odnosi na zakon druge države sa kojim odvjetnik ili odvjetnica nije upoznat/a.

Odvjetnik općenito ima pravo da odbije prihvatiti punomoć stranke, ali prema članu 3.1.4. odvjetnik koji jednom prihvati punomoć ima obavezu da se ne povuče iz predmeta bez prethodne provjere zaštite interesa stranke.

Komentar na član 3.2 – Sukob interesa

Odredbe člana 3.2.1 ne sprječavaju odvjetnika da zastupa 2 ili više stranaka u istom predmetu, pod uvjetom da njihovi interesi nisu u sukobu i da nema značajnog rizika od pojavljivanja takvog rizika. Kada odvjetnik već zastupa 2 ili više stranaka na ovakav način i potom dođe do sukoba interesa između ovih stranaka ili rizika od zloupotrebe povjerenja ili drugih okolnosti u kojima odvjetnička nezavisnost može biti narušena, te u tom slučaju odvjetnik mora prestati zastupati obje ili sve stranke.

Ipak postoje okolnosti u kojima se pojavljuju razlike između dvije ili više stranaka koje zastupa isti odvjetnik i u kojima bi moglo biti svrsishodno da u tom slučaju odvjetnik pokuša djelovati kao medijator. U tim slučajevima odvjetnik treba sam procijeniti da li postoji sukob interesa između stranaka i da li će prestati zastupati iste. U suprotnom, odvjetnik može razmotriti da li bi bilo prigodno da objasni strankama svoj položaj, dobije njihovu suglasnost i pokuša djelovati kao medijator kako bi razriješio razlike između njih, a samo u slučaju da pokušaj medijacije ne uspije odvjetnik treba prestati sa zastupanjem stranke.

Član 3.2.4 primjenjuje prethodne odredbe člana 3 na odvjetnike koji obavljaju svoju djelatnost u udruženjima. Na primjer odvjetnička firme treba prestati zastupati kada postoji sukob interesa između 2 stranke u firmi, i u slučaju da različiti odvjetnici iz firme zastupaju svakog od njih. S druge strane, osobito u „komorama“ kao formi udruženja koje koriste engleski odvjetnici, u kojima svaki odvjetnik samostalno zastupa stranke, moguće je da različiti odvjetnici u udruženju zastupaju stranke sa suprotnim interesima.

Komentar na član 3.3 – Pactum de Quota Litis

Ovi propisi prikazuju zajednički stav svih država članica o nereguliranom sporazumu o naknadi za odvjetničke troškove (pactum de quota litis) koji je u suprotnosti sa pravilnim funkcioniranjem pravnog sustava jer potiče upitne parnice i podlozan je zlouporabi. Ipak namjena ovih propisa nije sprječavanje održavanja ili uvođenja angažmana za koji su odvjetnici plaćeni u skladu sa ishodom istih, ili u slučaju da je zastupanje bilo uspješno, a pod uvjetom da su ovi angažmani u skladu sa zakonom i pod kontrolom s ciljem zaštite stranke i ispravnog funkcioniranja pravnog sustava.

Komentar na član 3.4 – Troškovnik

Član 3.4. propisuje 3 uvjeta: opći način informiranja stranke o odvjetničkim naknadama, uvjet da naknade trebaju biti poštene i razumne i uvjet da naknade moraju biti u skladu sa zakonom i profesionalnim pravilima koja se primjenjuju.

U mnogim državama članicama postoji sustav za reguliranje odvjetničkih troškova u skladu sa nacionalnim zakonom i pravilima ponašanja, bilo da se odnosi na ovlast nadležnih komora da donesu presudu ili na ostale. U situacijama u kojima se primjenjuju odredbe Direktive o pravu obavljanja odvjetničke djelatnosti, i gdje je odvjetnik podliježe pravilima države članice domaćina kao i pravilima svoje matične države, osnova naplate troškova treba biti u skladu sa obje skupine pravila.

Komentar na član 3.5 - Akontacija

Član 3.5. pretpostavlja da odvjetnik može zatražiti akontaciju svojih troškova ili isplate, ali postavlja ograničenje u skladu sa razumnom procjenom istih. (Vidi član 3.1.4 koji se odnosi na pravo odustajanja odnosno povlačenja).

Komentar na član 3.6 – Dijeljenje honorara sa osobama koje nisu odvjetnici

U nekim državama članicama odvjetnicima je dozvoljeno obavljanje djelatnosti u suradnji sa članovima drugih ovlaštenih zanimanja, bilo da se radi o advokaturi ili ne. Odredbe člana 3.6.1 nisu napravljene da spriječe dijeljenje honorara unutar ovakvog ovlaštenog oblika udruživanja. Odredbe također ne sprječava odvjetnike na koje se Kodeks odnosi (vidi član 1.4. član gore) da dijele honorar sa drugim 'odvjetnicima', na primjer odvjetnicima iz države koja nije članica Savjeta ili članovima drugih pravnih udruženja u državama članicama kao što su to notari.

Komentar na član 3.7 – Troškovi parnice i dostupnost pravne pomoći

Član 3.7.1 ističe važnost pokušaja da se razriješi spor na način koji bi bio isplativ za stranku, uključujući savjet o mogućoj nagodbi ili prijedlog da se spor riješi na alternativan način.

Član 3.7.2. zahtjeva da odvjetnik informira stranku o mogućnosti besplatne pravne pomoći ukoliko je potrebno. Postoje veoma različite odredbe u državama članicama a koje se odnose na pružanje besplatne pravne pomoći. U prekograničnim aktivnostima odvjetnik treba imati na umu mogućnost primjene odredbi nacionalnog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći sa kojima odvjetnik nije bio upoznat.

Komentar na član 3.8 – Financijska sredstva stranke

Odredbe člana 3.8 ističu preporuku koju je Savjet usvojio u novembru 1985 g. a koja se odnosi na potrebu za izradu minimalnih pravila koja provode i uređuju pravilnu kontrolu i odvjetnikovo raspolaganje sa sredstvima stranke unutar društva. Član 3.8 propisuje minimalne standarde kojih se treba pridržavati, bez miješanja sa detaljima nacionalnog sistema koji pružaju opširniju , potpuniju i strožu zaštitu sredstava stranke.

Odvjetnik koji zadrži sredstva stranke, čak i tokom obavljanja međunarodnih aktivnosti, mora se pridržavati pravila njegove komore. Odvjetnik mora biti svjestan pitanja koje se postavlja kada se mogu primjenjivati pravila više od jedne države članice, pogotovo u Državi članici domaćinu, gdje je odvjetniku dozvoljeno obavljati svoju djelatnost, u skladu sa Direktivom o pravu obavljanja odvjetničke djelatnosti.

Komentar na član 3.9 – Profesionalno osiguranje od odgovornosti

Član 3.9.1. prikazuje preporuku, koju je također usvojio Savjet u Brussels-u, u novembru 1985, a koja se odnosi na potrebu svih odvjetnika u zajednici da se osiguraju od rizika koji bi mogao proizaći iz prijave o profesionalnom nemaru. Član 3.9.2 se bavi situacijom kada se osiguranje ne može dobiti na temelju istaknutom u članu 3.9.1.

Komentar na član 4.1 – Pravila ponašanja u sudu

Ovo pravilo primjenjuje odredbu da je odvjetnik obavezan pridržavati se sa pravilima suda ili tribunala pred kojim se odvjetnik pojavljuje i obavlja svoju djelatnost.

Komentar na član 4.2 – Pravilno vođenje postupka

Ovo pravilo primjenjuje opću odredbu da u optužnim procesima odvjetnik ne smije pokušati iskoristiti nepravednu prednost njegovog ili njenog protivnika. Odvjetnik ne smije kontaktirati suca bez prethodnog informiranja odvjetnika koji zastupa protivnu stranu i ne smije sucu dostaviti dokaze, zabilješke ili dokumente bez pravodobnog predodjenja istih odvjetniku protivne strane osim u slučaju da su takvi postupci dozvoljeni u skladu sa relevantnim proceduralnim pravilima. U mjeri u kojoj nije zabranjeno zakonom, odvjetnik ne smije otkriti

nit i dostaviti sudu bilo kakav prijedlog nagodbe napravljen od strane protivne strane ili njegovog odvjetnika bez prethodne suglasnosti odvjetnika druge strane. (Vidi član 4.5 ispod)

Komentar na član 4.3 – ponašanje u sudnici

Ovo pravilo prikazuje neophodnu ravnotežu između poštivanja suda i poštivanja zakona s jedne strane i ostvarenja najboljih interesa stranke s druge strane.

Komentar na član 4.4 – Lažna ili varljiva informacija

Ovo pravilo primjenjuje odredbu prema kojoj odvjetnik nikad ne smije svjesno obmanuti sud. Ovo je potrebno ako postoji želja za povjerenjem između sudova i odvjetničke profesije.

Komentar na član 4.5 – Prijenos na arbitre i sl.

Ovo pravilo obuhvaća prethodne odredbe koje se odnose na sudove, druga tijela koja vrše sudske i kvazi - sudske funkcije.

Komentar na član 5.1. – Duh zajedništva odvjetničke profesije

Ova pravila, koja se temelje na navodima iz Deklaracije iz Peruje, naglašavaju da je u interesu javnosti da odvjetnička profesija održava odnos povjerenja i suradnje između svojih članova. Međutim ovo se ne može koristiti da opravda stavljanje interesa profesije ispred pravde ili stranke.

Komentar na član 5.2 – suradnja između odvjetnika iz različitih država članica

Ovo pravilo također proširuje odredbu istaknutu u Deklaraciji iz Peruje u namjeri da se izbjegnu nesuglasice u poslovanju između odvjetnika različitih država članica.

Komentar na član 5.3 – Kontakt između odvjetnika

U nekim državama članicama komunikacija između odvjetnika (u pisanom ili govornom obliku) se promatra kao povjerljiva. To znači da sadržaj ove komunikacije ne smije biti otkriven drugima, ne smije se dati odvjetnikovim strankama, i ni u kom slučaju se ne smije iznijeti u sudnici. U drugim državama članicama, takve posljedice neće uslijediti ako pismena nije označena kao 'povjerljiva'.

Ali u drugim državama članicama, odvjetnik mora uvijek informirati stranku o relevantnoj komunikaciji sa odvjetnikom koji zastupa suprotnu stranu, i označavajući pismo kao 'povjerljivo' samo znači da se radi o pravnoj stvari koja je namijenjena primatelju odvjetniku i njegovoj ili njenoj stranci, te stoga ne smije biti zloupotrijebljeno od treće strane.

U nekim državama, ako odvjetnik želi naznačiti da je pismo poslano s namjerom da se riješi spor, i da se neće iznijeti u sudnici, odvjetnik treba naznačiti na pismu „ne dirati“.

Navedene nacionalne razlike dovode do mnogih nesporazuma.

Zbog toga odvjetnik mora biti veoma pažljiv u međunarodnoj korespondenciji.

Kad odvjetnik želi poslati pismo kolegi odvjetniku iz druge države članice po osnovu da se čuva kao povjerljivo između odvjetnika, ili da se 'ne dira', odvjetnik uvijek treba unaprijed pitati da li pismo može biti primljeno na taj način. Odvjetnik koji želi da se komunikacija održava na takav način mora to jasno istaći u komunikaciji ili u popratnom pismu.

Odvjetnik koji je primatelj takvog pisma ali koji nije u poziciji da poštuje ili da osigura poštivanje za način na koji je to pismo poslano mora odmah informirati pošiljatelja tako da isti ne šalje pismo. U slučaju da je pismo već dobio, primatelj mora vratiti isto pošiljatelju ne otvarajući ga: ako primateljevi nacionalni zakoni i pravila sprječavaju primatelja da udovolji ovom zahtjevu, on ili ona mora odmah obavijestiti pošiljatelja.

Komentar na član 5.4 – plaćanje preporuka

Ovo pravilo prikazuje odredbu da odvjetnik ne smije platiti niti primiti nagradu samo za preporučivanje stranke, koja bi moglo narušiti slobodan izbor odvjetnika ili interes stranke da bude upućena ka najboljoj usluzi koja je dostupna. Odredba ne sprječava dogovor o podjeli honorara između odvjetnika na odgovarajućoj osnovi (vidi član 3.6 gore)

U nekim državama članicama odvjetnicima je dozvoljeno da prihvate i zadrže provizije u nekim predviđenim slučajevima kada: a) su zadovoljeni najbolji interesi stranke b) postoji potpuno otkrivanje informacija stranci i c) stranka pristane na zadržavanje provizije. U takvim slučajevima odvjetnikovo zadržavanje provizije predstavlja dio odvjetnikove naknade za usluge koje je pružio stranci i nije u okviru zabrane o zadržavanju sredstava koja je napravljena da bi spriječila tajno profitiranje odvjetnika.

Komentar na član 5.5 – Komunikacija sa suprotnom stranom

Ovo pravilo prikazuje opće prihvaćenu odredbu koja je izrađena da unaprijedi nesmetano poslovno ponašanje između odvjetnika i da spriječi bilo kakav pokušaj iskorištavanja stranke drugog odvjetnika.

Komentar na član 5.6 – Promjena odvjetnika

Član 5.6 se bavio promjenom odvjetnika i izbrisan je iz Kodeksa 6. decembra 2002.

Komentar na član 5.7 – Odgovornost prema troškovima

Ova pravila potvrđuju odredbe sadržane u Deklaraciji iz Peruđe. Budući da nesporazum o odgovornosti prema neplaćenim troškovima predstavlja uobičajeni uzrok razlika između odvjetnika iz različitih država članica.

Važno je da odvjetnik koji želi da izuzme ili ograniči njegovu ili njenu osobnu dužnost o odgovornost prema troškovima stranog kolege mora napraviti jasan sporazum o ovome na početku transakcije.

Komentar na član 5.8 – Dalje profesionalno usavršavanje

Biti u toku sa razvitkom prava je profesionalna dužnost. Posebno je važno da su odvjetnici svjesni rastućeg utjecaja europskog prava na njihovo područje prakse.

Komentar na član 5.9 – Nesuglasice između odvjetnika u različitim državama članicama

Odvjetnik ima pravo da traži bilo koji pravni lijek na koji on ili ona ima pravo koristiti protiv kolege odvjetnika u drugoj državi članici. Usprkos tome poželjno je da kada dođe do zlouporabe pravila profesionalnog ponašanja ili spora profesionalne prirode, treba insistirati na mogućnosti rješavanja istog prijateljskim sporazumom i ukoliko je potrebno uz pomoć predmetnih odvjetničkih komora prije nego što su primjenjeni pravni lijekovi.